

Instytut Pamięci Narodowej - Rzeszów

<https://rzeszow.ipn.gov.pl/pl8/aktualnosci/141967,IPN-upamietnia-ofiary-Zbrodni-Katynskiej.html>
03.05.2024, 10:51

IPN upamiętnia ofiary Zbrodni Katyńskiej

13 kwietnia obchodzimy Dzień Pamięci Ofiar Zbrodni Katyńskiej. Trwająca epidemia Covid-19 po raz kolejny niweczy plany uroczystego odsłonięcia tablic i pomników. IPN nie ustaje jednak w działaniach na rzecz upamiętnienia ofiar. Poniżej prezentujemy planowane inicjatywy i przypominamy już wykonane.

Adam Siwek
Znaki pamięci

Zbrodnia katyńska pozostawiła niezabliźnioną ranę w pamięci zarówno rodzin ofiar, jak i całego narodu polskiego. Szok i traumę najbliższych, którzy musieli zmierzyć się z informacją o utracie ojców, mężów czy braci, potęgowała świadomość, że nie będzie im dane nawet ostatnie pożegnanie, modlitwa przy grobie, ustawienie krzyża. W sposób naturalny pojawiła się potrzeba przynajmniej symbolicznego upamiętnienia pomordowanych, podzielenia się bólem, ogłoszenia światu tej wielkiej straty. Zamawiano za ich dusze Msze św., zamieszczano też nekrologi w prasie – aby pozostał przynajmniej ulotny ślad. Było to, paradoksalnie, możliwe na ziemiach polskich okupowanych w czasie II wojny światowej przez III Rzeszę – klepsydry katyńskie zamieszczały godzinowe tytuły, takie jak „Nowy Kurier Warszawski”, „Goniec Krakowski” czy „Gazeta Lwowska”.

Władza komunistyczna, instalująca się w Polsce od połowy 1944 r., bezwzględnie eliminowała ze wszystkich publikacji – przy pomocy aparatu cenzury – wzmianki o zbrodni katyńskiej oraz rozstrzelanych na mocy decyzji politbiura WKP(b) z 5 marca 1940 r. Bliskim pozostawała zatem pamięć pielęgnowana w kręgu zaufanych osób. Manifestowano ją, umieszczając na rodzinnych nagrobkach nazwiska tych, którzy zginęli na Wschodzie. Po ustaniu stalinowskiego terroru inskrypcje stawały się bardziej dosłowne: „zginął na Wschodzie...”, „zabity w Katyniu...”. Brak wiedzy o innych miejscach kaźni sprawiał, że zazwyczaj rodziny identyfikowały utraconych bliskich z rozstrzelanymi w Katyniu. Cmentarze i kościoły był pierwszymi miejscami materialnego upamiętnienia ofiar komunistycznych zbrodni.

Jednocześnie walka z szerzonym przez Sowietów i polskich komunistów kłamstwem katyńskim stała się jednym z głównych celów działania środowisk niepodległościowych, legalnych władz polskich na uchodźstwie, wielu przywódców powojennej emigracji politycznej. Skutecznym orężem były upamiętnienia wznoszone w miastach Europy Zachodniej – a także za Atlantykiem. Problemy, z jakimi zderzali się inicjatorzy budowy pomników, dobitnie wskazywały, że reżim komunistyczny widział w nich zagrożenie dla swoich interesów. Monumenty propagujące na Zachodzie prawdę o

sprawcach mordu, a zarazem podważające legitymację władzy komunistycznej, wywoływały wściekłe ataki sowieckich i peerelowskich służb dyplomatycznych oraz agentury.

W Polsce wznoszenie oficjalnych pomników katyńskich stało się możliwe dopiero po przemianach ustrojowych w 1989 r. Liczbę powstałych od tego momentu upamiętnień ofiar zbrodni NKWD można śmiało liczyć w tysiącach, jeżeli oprócz klasycznych pomników uwzględnimy również mniejsze formy – tablice poświęcone wydzielonym grupom, na przykład oficerom konkretnych formacji czy służb, a także dęby sadzone dla uczczenia pojedynczych ofiar w ramach programu „Katyń... Ocalić od zapomnienia”.

Adam Siwek

Fragment artykułu w bezpłatnym dodatku do [„Biuletynu IPN” nr 4/2020](#) zatytułowanym [Katyń 1940-2020. Zbrodnia - kłamstwo - pamięć](#)

CENTRALA IPN

Planowane w 2021

Adelaide (Australia)

Remont pomnika poświęconego pamięci zamordowanych w Katyniu oraz poległych w czasie II wojny światowej żołnierzy Wojska Polskiego

Tablica poświęcona Kapelanom Wojska Polskiego, ofiarom Zbrodni Katyńskiej postępującym na ziemi radomskiej

Tablica została zawieszona w kościele parafii wojskowej pw. Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w Radomiu. Uroczyste odsłonięcie nastąpi w 2021.

ks. ppłk Edward Choma – administrator parafii wojskowej pw. św. Stanisława Biskupa i Męczennika w Radomiu. Zamordowany w Katyniu

2020

Tablica upamiętniająca Františka Šubíka (Trnava, Słowacja)

Tablica upamiętniająca prof. Franciszka Subika, słowackiego świadka Zbrodni Katyńskiej, członka Międzynarodowej Komisji Lekarskiej. Po zakończeniu II wojny

światowej został aresztowany i osadzony w więzieniu za głoszenie prawdy o Zbrodni Katyńskiej. W 1952 uciekł z Czechosłowacji i do końca życia pozostał na emigracji.

ODDZIAŁ IPN W BIAŁYMSTOKU

2020

[Tablica upamiętniająca kpt. Albina Potockiego, mjr. Mieczysława Potockiego ps. „Węgielny”, „Kamień”, kpr. pchor. Dionizego Sosnowskiego ps. „Zbyszek” - bohaterów Ziemi Goniądzkiej](#)

Tablica została odsłonięta 1 marca 2020 w Goniądzu.

kpt. Albin Potocki – żołnierz WP, uczestnik wojny obronnej 1939 r., zamordowany przez funkcjonariuszy NKWD w Charkowie w 1940 r.

ODDZIAŁ IPN W GDAŃSKU

2020

[Dęby Pamięci. Obelisk poświęcony 80 ofiarom Zbrodni Katyńskiej](#)

Obelisk stanął w Kadynach, przy klasztorze Braci Mniejszych Franciszkanów, 21 września 2020.

Wiosną 2020 roku w Kadynach posadzonych zostało 80 dębów w 80. rocznicę Zbrodni Katyńskiej, co ma stanowić trwałe i jednocześnie żywe upamiętnienie zamordowanych żołnierzy, funkcjonariuszy policji, straży granicznej i służby więziennej, którzy nie polegli, lecz zostali bestialsko zamordowani strzałem w tył głowy. Upamiętnienie zostało zlokalizowane na terenie zabytkowego kompleksu klasztornego, znajdującego się w bezpośrednim sąsiedztwie ze szlakiem Green Velo. Kompleks ten jest jedną z atrakcji turystycznych na rowerowym i pieszym szlaku.

Tablica upamiętniająca Marię Odynieć

Maria Odynieć (1914-2010) była nauczycielką, która w czasach stalinowskich nie bała się głosić prawdy o Zbrodni Katyńskiej. Za swoją postawę została skazana na 5 lat więzienia. Jej pierwszy mąż, Tadeusz Szefer, brał udział w wojnie obronnej, dostał się do niewoli sowieckiej, był przetrzymywany w obozie w Starobielsku i w 1940 r. został zamordowany przez NKWD w Charkowie.

Tablica została zamontowana w Zespole Szkół Chłodniczych i Elektronicznych w Gdyni.

2018

[Tablica upamiętniająca nauczycieli Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczego zamordowanych w latach 1939-1944](#)

8 czerwca 2018 w budynku Collegium Copernicanum Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy odbyło się uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej nauczycieli Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczego zamordowanych w latach 1939-1944. Wśród nich znajdują się także ofiary Zbrodni Katyńskiej.

Witold Kalikst Bałachowski - od 1923 r. nauczyciel w Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Bydgoszczy. W latach 1933-34 pełnił funkcję dyrektora. W 1938 r. odznaczony Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę. Jako porucznik artylerii rezerwy 7 pac w Poznaniu uczestniczył w kampanii wrześniowej. Dostał się do niewoli sowieckiej, osadzony w obozie w Kozielsku. Został zamordowany w Katyniu

Edward Hoppe - od 1925 r. nauczyciel w Szkole Powszechnej im. św. Jana, od 1930 w Szkole Powszechnej przy Gimnazjum M. Kopernika w Bydgoszczy. Ppor. rezerwy 62 Pułku Piechoty w Bydgoszczy. Odbył kampanię wrześniową i dostał się do niewoli sowieckiej. Osadzony w obozie w Kozielsku. Zamordowany przez NKWD w Katyniu

ODDZIAŁ IPN W KATOWICACH

2020

[Tablica upamiętniająca śląskich policjantów z Katowic-Dębu, ofiary Zbrodni Katyńskiej](#)

Tablica została odsłonięta w kościele pw. św. Jana i Pawła Męczenników w Katowicach, przy ul. Chorzowskiej 160 – 21 czerwca 2020.

„Policyjny znak pamięci” jest inicjatywą Zarządu Ogólnopolskiego Stowarzyszenia Rodzina Policyjna 1939 r. w Katowicach, którą wsparły parafia w Katowicach-Dębie oraz Oddział IPN w Katowicach. Tablica została umieszczona wewnątrz kościoła – w przedsionku (kruchcie).

2018

[Remont grobu Policjanta Polskiego w Katowicach](#)

Obiekt powstał w 1993 r. W lipcu 1995 wokół grobu – pomnika umieszczono płyty z nazwiskami zamordowanych w 1940 przez NKWD. Obecnie kompozycja składa się z krzyża katyńskiego, wyodrębnionego grobu policjanta polskiego, szeregu tablic poświęconych funkcjonariuszom państwowym poległym w czasie powstań śląskich, II wojny światowej i po wojnie oraz ich rodzinom. Jest to miejsce pochówku nieznanego policjanta, jeńca Ostaszkowa, zamordowanego w Twerze, którego szczątki ekshumowano w Miednoje i pochowano w Katowicach 17 września 1993.

Remont grobu – pomnika zakończył się we wrześniu 2018.

ODDZIAŁ IPN W KRAKOWIE

2020

[Tablica ku czci żołnierzy Wojska Polskiego, Policji Państwowej i Korpusu Ochrony Pogranicza](#)

Tablica na fasadzie kościoła w Skomielnej Białej (pow. myślenicki) została odślonięta 13 września 2020.

Na tablicy zostali upamiętnieni: posterunkowy Józef Łopata, ppłk Wojciech Wójcik i por. Andrzej Wólczyński. Wszyscy trzej zginęli wiosną 1940 zastrzeleni przez NKWD.

Józef Łopata urodził się w Skomielnej Białej i pełnił funkcję posterunkowego w Kraśniczynie.

Wojciech Wójcik we wrześniu 1939 r. dowodził 1. Pułkiem Piechoty KOP, broniąc pobliskiej Wysokiej i Jordanowa, a jego sztab znajdował się w Skomielnej Białej.

Andrzej Wólczyński był oficerem 78. Pułku Piechoty w Baranowiczach – ze Skomielną związana była jego najbliższa rodzina.

[Tablica pamięci ofiar Zbrodni Katyńskiej na budynku Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego w Krakowie](#)

Tablica upamiętnia szefów: Komendy Miasta Kraków – płk. Felicjana Madeyskiego-Poraja, Komendy Rejonu Uzuppełnień w Dębicy – ppłk. Waleriana Orłowskiego oraz Komendy Rejonu Uzuppełnień w Dębicy – ppłk. Kazimierza Czyżewskiego. Tablica została ufundowana przez krakowski IPN i Wojewódzki Sztab Wojskowy w Krakowie w związku z obchodami 80. rocznicy Zbrodni Katyńskiej.

Tablica została zamontowana na ścianie budynku Wojewódzkiego Sztabu Wojskowego, przy ul. Rydla w Krakowie.

[Głaz pamięci z tablicą ku czci ofiar Zbrodni Katyńskiej](#)

W 2020 zamontowano tablicę na głazie pamięci ku czci ofiar Zbrodni Katyńskiej na terenie III LO im. Norwida w Kielcach.

[Kamień pamięci z inskrypcją przed Dębem Katyńskim ku pamięci mjr. Romana Tarkowskiego](#)

Na terenie III LO im. Norwida w Kielcach, w kwietniu 2010 posadzono dąb dla uczczenia mjr. Romana Tarkowskiego, kielczanina, zamordowanego wiosną 1940 r. w Charkowie. W 2020 został położony pod nim pamiątkowy kamień z inskrypcją.

W HOŁDZIE

OFIAROM ZBRODNI KATYŃSKIEJ

FUNKCJONARIUSZOM POLICJI PAŃSTWOWEJ
Z WIELICZKI I NIEPOŁOMIC

ZAMORDOWANYM PRZEZ SOWIECKIE NKWD
W 1940 ROKU
WRZUCONYM DO DOŁÓW ŚMIERCI W MIEDNOJE

PRZOD. WŁADYSŁAW WŁODARCZYK

ST. POST. JÓZEF KUTRZEBA

POST. FRANCISZEK NIECHWIEJ

CZEŚĆ ICH PAMIĘCI!

W 80. ROCZNICĘ WYDARZEŃ

POLICJANCI POWIATU WIELICKIEGO
STAROSTA POWIATU WIELICKIEGO
INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ

2020

[Tablica ku czci funkcjonariuszy Policji Państwowej z Wieliczki i Niepołomic](#)

Tablica na głazie pamięci przed Komendą Powiatową Policji w Wieliczce, poświęcona policjantom – ofiarom Zbrodni Katyńskiej. Pomnik poświęcony jest funkcjonariuszom Policji Państwowej z Wieliczki i Niepołomic: przod. Władysławowi Włodarczykowi, st. post. Józefowi Kutrzebie i post. Franciszkowi Niechwiejowi, zamordowanym w Kalininie (obecnie Twer), pogrzebanym w dołach śmierci w Miednoje. Upamiętnienie zostało zrealizowane w 2020.

[Tablica upamiętniająca por. pil. Stanisława Jarę](#)

22 września 2020 została odsłonięta tablica poświęconej por. pil. Stanisławowi Jarze, ofierze Zbrodni Katyńskiej. Tablica została zamontowana w pobliżu Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Armii Krajowej w Obiechowie (pow. jędrzejowski), rodzinnej miejscowości Stanisława Jary. W pobliżu tablicy został również zasadzony Dąb Pamięci.

2019

Tablica upamiętniająca braci Edwarda i Eugeniusza Ralskich

Tablica upamiętniająca dwóch profesorów Uniwersytetu Rolniczego, żołnierzy walk o niepodległość w czasie I i II wojny światowej. Jeden z braci, Edward Ralski (1901-1940) był oficerem rezerwy WP. Po aresztowaniu przetrzymywany w obozie jenieckim w Starobielsku. Został zamordowany w Charkowie.

Tablicę odsłonięto w budynku Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie 29 listopada 2019.

ODDZIAŁ IPN W LUBLINIE

2020

[Tablica upamiętniająca związanych z Lubelszczyzną kapelanów Wojska Polskiego - ofiary Zbrodni Katyńskiej](#)

10 listopada 2020 w Kościele Garnizonowym pw. Niepokalanego Poczęcia NMM w Lublinie została zamieszczona tablica upamiętniająca kapelanów Wojska Polskiego - ofiary Zbrodni Katyńskiej, którzy urodzili się bądź posługiwali na Lubelszczyźnie.

ODDZIAŁ IPN W ŁODZI

Planowane w 2021

Tablica ku czci kapelanów Wojska Polskiego, ofiar Zbrodni Katyńskiej

Tablica zawisła w kościele garnizonowym w Łodzi, przy ul. św. Jerzego. Uroczyste odsłonięcie planowane jest na 18 kwietnia 2021.

ks. gen. bryg. Kazimierz Suchcicki – dziekan WP, uczestnik wojny obronnej. Po aresztowaniu więziony w Starobielsku, Moskwie i Kozielsku. Został zamordowany w Katyniu

ks. ppłk Edward Choma – administrator parafii wojskowej pw. św. Stanisława

Biskupa-Męczennika w Radomiu. Zamordowany w Katyniu

ks. ppłk Mikołaj Ilków – duchowny greckokatolicki pochodzenia ukraińskiego, działacz polityczny, poseł na Sejm RP, naczelny kapelan greckokatolicki Wojska Polskiego. Więziony w Starobielski, Moskwie i Kozielsku. Zginął w Katyniu

ks. mjr Józef Kacprzak – kapelan rezerwy, więzień Ostaszkowa. Zginął w Katyniu

ks. kpt. Władysław Plewik – kapelan rezerwy Wojska Polskiego. Więzień Starobielska, zamordowany 1940 roku w Charkowie

2020

DAŁB PAMIĘCI

posadzony dla uhonorowania

kpt. Stanisława Mikulskiego
ps. Schwarzberg
komisarza Straży Granicznej

ur. 22.02.1890 r. w Janowie
zamordowanego w kwietniu 1940 r.
przez NKWD w Katyniu

Program „Katyń... ocalić od zapomnienia” 5026/8120/WE/2020

Instytut Pamięci Narodowej
W 80. rocznicę zbrodni
2020 r.

Tablica memoratywna i posadzenie „Dębu Pamięci” ku czci Stanisława Mikulskiego

Tablica poświęcona Stanisławowi Mikulskiemu (ur. 1890), komisarzowi Straży Granicznej. W latach 30. XX w. kom. Mikulski był współpracownikiem polskiego wywiadu wojskowego pod tajnym pseudonimem „Schwarzberg”, który rozpracowywał przedpole tzw. Śląska Opolskiego (wówczas w Rzeszy Niemieckiej).

Wieluń został wybrany na miejsce upamiętnienia niejako symbolicznie – St. Mikulski w latach 1930–1939 mieszkał i pracował właśnie w tym mieście.

Upamiętnienie stanęło na Placu Jagiellońskim, ze względu na fakt, że w dwudziestoleciu międzywojennym nieopodal mieścił się sztab kierownictwa Inspektoratu Granicznego nr 13 oraz Urząd Celny. Uroczystego odsłonięcia tablicy dokonano 29 września 2020.

Tablicę memoratywną sfinansowało Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Łodzi.

ODDZIAŁ IPN W POZNANIU

Planowane w 2021

Tablica ku czci kapelanów Wojska Polskiego - ofiar Zbrodni Katyńskiej, urodzonych lub posługujących w Wielkopolsce

Tablica została zawieszona w kościele pw. Podwyższenia Krzyża Świętego w Poznaniu. Uroczyste odsłonięcie nastąpi w 2021.

ks. gen. bryg. Kazimierz Suchcicki – dziekan WP, uczestnik wojny obronnej. Po aresztowaniu więziony w Starobielsku, w Moskwie i Kozielsku. Został zamordowany

w Katyniu.

ks. gen. bryg. Czesław Wojtyniak – zawodowy kapelan WP. Więziony w Kozielsku i Twerze, tam też został zamordowany.

ks. płk dr Edmund Nowak – od mobilizacji w sierpniu 1939 szef służby duszpasterskiej Armii „Lublin” Wojska Polskiego. Więziony m.in. w Moskwie i Ostaszku. Zamordowany w Twerze.

ks. ppłk Andrzej Niwa – kapelan Brygady KOP „Polesie”, administrator parafii wojskowych w Prużanie i w Ostrowcu Wielkopolskim. Więziony w Starobielsku, zamordowany w Charkowie

ks. ppłk Władysław Urban – zawodowy kapelan WP. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej i wojnie obronnej 1939. Zamordowany w Katyniu

kl. por. Andrzej Szeptycki – kleryk diecezji lwowskiej. Za zgodą biskupa wstąpił do wojska jako ochotnik i służył w 22. Pułku Ułanów Podkarpackich. Więziony w Kozielsku, zamordowany w Katyniu

2019/2020

Remont pomnika Ofiar Katyńskich w Poznaniu

W latach 2019 i 2020 OBUWiM w Poznaniu przeprowadził remont pierwszego pomnika katyńskiego, postawionego 30 lat temu na cmentarzu komunalnym Junikowo w Poznaniu. Remont pomnika Ofiar Katyńskich został przeprowadzony na wniosek Wielkopolskiego Związku Solidarności Polskich Kombatantów.

ODDZIAŁ IPN W RZESZOWIE

Planowane w 2021

**PAMIĘCI
MIESZKAŃCÓW KOŻUCHOWA,
KTÓRYCH OFIARA ŻYCIA W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ
PRZYCZYNIŁA SIĘ DO ODZYSKANIA PRZEZ POLSKĘ
NIEPODLEGŁOŚCI**

**KPT. ANDRZEJ GÓRKA
1897-1940
ZGINAŁ W KATYNIU**

**PLUT. PIL. STANISŁAW ZIĘBA
1919-1941
ZESTRZELONY NAD OKUPOWANĄ FRANCJĄ
ZMARŁ W NIEMIECKIEJ NIEWOLI**

**JÓZEF GWOŹDZIAŃSKI
1915-1939
POLEGL W OBRONIE LWOWA**

**O. HENRYK MROCZKA SJ
1900-1944
ZGINAŁ W POWSTANIU WARSZAWSKIM**

ORAZ INNYCH NIEZNANYCH Z NAZWISKA

**W 100. ROCZNICĘ ZWYCIĘSKIEJ BITWY WARSZAWSKIEJ
I W 80. ROCZNICĘ ZBRUDNI KATYŃSKIEJ**

**SPOŁECZNOŚĆ KOŻUCHOWA
INSTYTUT PAMIĘCI NARODOWEJ ODDZIAŁ W RZESZOWIE
2020**

Tablica poświęcona mieszkańcom Kożuchowa, którzy zginęli w czasie II wojny światowej

Wśród nich jest kpt. Andrzej Górka – ofiara Zbrodni Katyńskiej. Kpt. Górka był uczestnikiem I wojny światowej, w której wziął udział jako żołnierz Błękitnej Armii

gen. Hallera. W 1920 walczył pod Ciechanowem i Mławą, następnie zasilął szeregi 7 i 13 Pułk Artylerii Polowej. Od 1938 był szefem przydziału magazynów w Głównej Składnicy Broni Panc. w Warszawie. Odznaczony Krzyżem Walecznych. Jeniec w Kozielsku, zamordowany w Katyniu.

Odśloniecie tablicy zaplanowano na 2021.

Tablica upamiętniająca mieszkańców Kidałowic, zamordowanych przez Sowietów w 1940 r.

Tablica upamiętniająca ofiary Zbrodni Katyńskiej: kpt. Adama Wojdyłło, por. Andrzeja Gila oraz Franciszka Gwóździa. Uroczyste odsłonięcie tablicy planowane jest w 2021.

[Tablica upamiętniająca poległych funkcjonariuszy Policji Państwowej Ziemi Mieleckiej, zamordowanych przez Sowietów w latach 1939-1940](#)

Tablica została odsłonięta 17 września 2020 na elewacji Komendy Powiatowej Policji w Mielcu.

Na tablicy umieszczono nazwiska 34 policjantów w stopniu od posterunkowego do nadkomisarza, zamordowanych przez Sowietów w latach 1939-1940 w Twerze (wtedy

Kalininie), którzy zostali pochowani w Miednoje i innych miejscach na Wschodzie.

2019

[Tablica i Aleja Dębów Pamięci Kapelanów Katyńskich](#)

12 maja 2019 przy sanktuarium w Kalwarii Pałacowskiej koło Przemyśla odsłonięto Aleję Dębów Pamięci Kapelanów Katyńskich, zamordowanych w 1940 roku przez NKWD. Byli wśród nich duchowni różnych wyznań. Wszyscy, podobnie jak inni polscy oficerowie, zginęli od strzału w tył głowy.

Trzech z 33 duchownych, którzy zostali uhonorowani w Alei Dębów, pochodziło z Podkarpacia, a wobec kilku innych rozpoczęła się procedura beatyfikacyjna.

ODDZAŁ IPN W SZCZECINIE

Inicjatywy planowane w 2020

Uroczystość sadzenia Dębów Pamięci dla uhonorowania funkcjonariuszy Policji Państwowej: Bronisława Zołotara, aspiranta Policji Państwowej, Ludwika Jana Berskiego oraz przodownika Policji Państwowej Waleriana Wawrzekiewicza na terenie PP w Szczecin Dąbiu (planowana na kwiecień 2020, przeniesiona na inny termin).

Uroczystość sadzenia Dębów Pamięci na terenie SP nr 53 w Szczecinie upamiętniająca ofiary Zbrodni Katyńskiej (planowana na kwiecień 2020, przeniesiona na inny termin).

2019

[Tablica dla uczczenia pamięci aspiranta Straży Więziennej Władysława Mrówczyńskiego](#)

24 czerwca 2019 roku przed gmachem Aresztu Śledczego w Szczecinie odbyła się uroczystość zasadzenia Dębu Pamięci dla uhonorowania aspiranta SW Władysława Mrówczyńskiego.

Władysław Mrówczyński w latach 1918–1922 służył w Armii Polskiej we Francji oraz w Wojsku Polskim. Od 1927 r. pełnił służbę w Więzieniu Karnym w Drohobyczu. We wrześniu 1939 r. kierował przywieziennym młynem i piekarnią. Odznaczony Brązowym Krzyżem Zasługi, Medalem Niepodległości, Medalem Pamiątkowym za Wojnę, Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości. Aresztowany 8 października 1939 r. w Drohobyczu. Jeniec obozu w Ostaszkowie, zamordowany w Kalininie (obecnie Twer), pogrzebany w Miednoje. Jego żona Julia wraz z synami,

Tadeuszem i Stanisławem, została zesłana do Kazachstanu.

Dęby Pamięci dla uhonorowania: porucznika Wacława Russockiego, podporucznika Franciszka Czermaka oraz starszego przodownika Policji Państwowej Ignacego Stankiewicza

20 maja 2019 na terenie Placówki Straży Granicznej w Szczecinie zostały posadzone Dęby Pamięci dla uhonorowania: por. Wacława Russockiego, ppor. Franciszka Czermaka oraz st. przod. Policji Państwowej Ignacego Stankiewicza – zamordowanych strzałem w tył głowy przez NKWD w 1940 r.

Franciszek Czermak – żołnierz Korpusu Ochrony Pogranicza w Batalionie „Bereźne”. Zamordowany w Kalininie (obecnie Twer)

Wacław Russocki – prawnik, dyplomata, przedwojenny konsul RP w Szczecinie, oficer 1. Pułku Kawalerii Korpusu Ochrony Pogranicza, zamordowany w Katyniu

Ignacy Stankiewicz – starszy przodownik Policji Państwowej na Komisariacie w Równem. Zamordowany w Bykowni

[Tablica ku pamięci por. rez. Romana Trębskiego](#)

26 kwietnia 2019 został posadzony Dąb Pamięci i odsłonięta tabliczka, upamiętniająca leśnika, porucznika Romana Trębskiego. Był on jedną z ofiar Zbrodni Katyńskiej. Upamiętnienie powstało w ramach akcji „Katyń... ocalić od zapomnienia” na terenie Nadleśnictwa Trzebież

[Tablica ku pamięci aspiranta Policji Państwowej Jana Borkowskiego](#)

9 kwietnia 2019 na terenie Bursy Szkolnej w Stargardzie został posadzony Dąb Pamięci dla uhonorowania aspiranta Policji Państwowej Jana Borkowskiego – zasłużonego funkcjonariusza policji, uczestnika I wojny światowej, żołnierza 51 Pułku Piechoty Strzelców Kresowych, odznaczonego Medalem Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości i Brązowym Medalem za Długoletnią Służbę. Aresztowanego we wrześniu 1939 r. Jeńca obozu w Ostaszku, zamordowanego w Kalininie (obecnie Twer), pogrzebanego w Miednoje.

[Tablica pamiątkowa poświęcona kpt. Julianowi Grunerowi](#)

Kapitan Julian Gruner - urodził się 13 października 1898 r. w miejscowości Wisztyniec. W 1919 r. wstąpił ochotniczo do Wojska Polskiego (10 Pułku Ułanów Litewskich). Za odwagę i męstwo w wojnie polsko-bolszewickiej został odznaczony Krzyżem Walecznych. W 1925 r. uzyskał tytuł doktora nauk medycznych. Jako wybitny sportowiec specjalizujący się w rzucie oszczepem i skoku wzwyż zdobywał

medale na Mistrzostwach Polski Seniorów oraz z sukcesami reprezentował Polskę na Akademickich Mistrzostwach Świata. 30 sierpnia 1939 r., został zmobilizowany jako szef szpitala wojskowego w Stanisławowie. Wzięty do niewoli sowieckiej, trafił do Starobielska. Zamordowany strzałem w tył głowy przez NKWD w Charkowie. Pozostawił żonę Marię i córkę Ewę.

Tablica została odsłonięta 18 października 2019 r. na terenie Szkoły Podstawowej im. Juliana Grunera w Świerznie, przy „Dębie Pamięci”.

2018

[Tablica dla uczczenia pamięci starszego przodownika Policji Państwowej Juliana Onyszkiewicza](#)

25 lipca 2018 roku, w dniu Wojewódzkich Obchodów Święta Policji, na terenie

Komendy Powiatowej Policji w Stargardzie został posadzony Dąb Pamięci dla uhonorowania starszego przodownika Policji Państwowej Juliana Onyszkiewicza – zasłużonego funkcjonariusza policji, uczestnika wojny polsko-bolszewickiej, odznaczonego m.in. Krzyżem Walecznych i Krzyżem Zasługi, zamordowanego w Bykowni w 1940 roku.

Tablica ku pamięci por. Wacława Russockiego

6 października 2018 roku w Szczecinie miało miejsce uroczyste odsłonięcie tablicy upamiętniającej porucznika rezerwy Wacława Piotra Russockiego – prawnika, dyplomaty, przedwojennego konsula RP w Szczecinie, oficera 1. Pułku Kawalerii Korpusu Ochrony Pogranicza, zamordowanego w Katyniu w 1940 r. Tablica pamiątkowa patrona Placówki Straży Granicznej w Szczecinie została umieszczona przy bramie głównej jednostki.

Tablica poświęcona lekarzom i farmaceutom - ofiarom Zbrodni Katyńskiej

17 września 2018 r. miało miejsce uroczyste odsłonięcie tablicy pamiątkowej poświęconej lekarzom i farmaceutom - ofiarom Zbrodni Katyńskiej. Tablica została zamontowana na ścianie rektoratu Pomorskiego Uniwersytetu Medycznego w Szczecinie przy ulicy Rybackiej 1.

Dęby Pamięci upamiętniające por. Kazimierza Puzdrakiewicza i mjr. Włodzimierza Męcarskiego

27 kwietnia 2018, w ramach programu „Katyń... ocalić od zapomnienia”, przy Szkole Podstawowej nr 14 w Szczecinie zasadzono Dęby Pamięci upamiętniające ofiary mordu katyńskiego: porucznika Kazimierza Puzdrakiewicza oraz majora Włodzimierza Męcarskiego.

Kazimierz Puzdrakiewicz (1898–1940) – żołnierz podczas wojny polsko-sowieckiej 1920 r. We wrześniu 1932 r. przydzielony do kadry Okręgu Korpusu Nr I. Zmobilizowany do 6 pułku piechoty Legionów Józefa Piłsudskiego. Wzięty do niewoli pod Trembowlą. Zamordowany w Katyniu.

Włodzimierz Męcarski (1900–1940) – żołnierz Legionów Polskich, uczestnik walk polsko-ukraińskich, uczestnik wojny polsko-sowieckiej. Od 1939 r. żołnierz 44 pułku piechoty Strzelców Kresowych Jeniec obozu NKWD w Kozielsku, zamordowany w Katyniu.

ODDZIAŁ IPN W WARSZAWIE

Planowane w 2021

Tablica upamiętniająca por. Władysława Sebyłę

Tablica zawieszona na elewacji kamienicy przy ul. Wilczej 21 w Warszawie. Uroczyste odsłonięcie planowane jest w 2021 roku.

Tablica powstała z inicjatywy Towarzystwa Historycznego im. Szembeków. Funatorem tablicy jest Oddział IPN w Warszawie.

Władysław Sebyła – polski poeta, podporucznik rezerwy piechoty Wojska Polskiego, przetrzymywany w obozie jenieckim w Starobielsku. Zamordowany w Charkowie

ODDZIAŁ IPN WE WROCŁAWIU

Planowane w 2021

U honorowanie grobów insygnium „Ojczyzna Swemu Obrońcy”

Na 19 kwietnia 2021 zaplanowano uroczystość uhonorowania insygnium „Ojczyzna Swemu Obrońcy” pięciu grobów policjantów przedwojennej Policji Państwowej, zamordowanych przez NKWD wiosną 1940 roku. Wszystkie groby mają charakter upamiętnienia symbolicznego i znajdują się na cmentarzu komunalnym przy ul. Zwierzynieckiej 5 w Oławie. Upamiętnienia zostały sfinansowane przez Oddział IPN we Wrocławiu. W projekt zaangażowała się także Komenda Miejska Policji w Oławie.

Pomnik Ofiar Zbrodni Katyńskiej w Opolu

Na 25 kwietnia 2021 zaplanowane zostało odsłonięcie pomnika Ofiar Zbrodni Katyńskiej w Opolu, przy ul. Hallera 2. Z inicjatywą upamiętnienia wyszło środowisko Opolskiej Rodziny Katyńskiej, a cały projekt jest współfinansowany przez Oddział IPN we Wrocławiu. Pierwotna realizacja projektu zakładała oddanie pomnika w 2020 roku, ale pandemia wymusiła przesunięcie terminu.